

ĐÀO TẠO VÀ NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC TẠI HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ - HÀNH CHÍNH QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH: VIỆN XÃ HỘI HỌC QUA 20 NĂM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN

TRỊNH DUY LUÂN*

Tiếp sau sự ra đời của Viện Xã hội học (1983), thuộc Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam (nay là Viện Khoa học xã hội Việt Nam), sự ra đời và trưởng thành của Trung tâm Xã hội học và Tin học (25 - 11 - 1990) - tiền thân của Viện Xã hội học, thuộc Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh là bước tiếp theo quan trọng đánh dấu sự trưởng thành của ngành Xã hội học Việt Nam.

Trước hết nó đánh dấu những tư duy khoa học mới trong lĩnh vực Khoa học xã hội. Bởi lẽ, Xã hội học như một khoa học trước đây vẫn được nhìn nhận một cách thận trọng với định kiến về nó như một “khoa học tư sản”. Sau khi được tạo lập và phát triển trong các thiết chế nghiên cứu khoa học hàn lâm quốc gia vào đầu những năm 1980, nó đã từng bước được đưa vào giảng dạy ở những trường đại học lớn như Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn thuộc Đại học Quốc gia Hà Nội và Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh. Các khoa Xã hội học ở đây đã đào tạo hàng ngàn sinh viên xã hội học phục vụ trên nhiều lĩnh vực hoạt động của đời sống, trong quản lý và phát triển xã hội.

Tại Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh, ngay từ đầu những năm 1990, Trung tâm Xã hội học và Tin học, tiền thân của Viện Xã hội học hiện nay đã được thành lập. Và ngay từ buổi ban đầu này, Trung tâm đã có sự phối hợp rất chặt chẽ với Viện Xã hội học thuộc ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam, đặc biệt trong lĩnh vực đào tạo cán bộ. Trung tâm Xã hội học này cũng là Cơ sở đào tạo Tiến sỹ Xã hội học được thành lập sớm nhất trong cả nước, ngay cả khi nó chưa chính thức là một Viện chuyên ngành.

Trong lĩnh vực đào tạo, với sự ra đời và phát triển của một đơn vị đào tạo và nghiên cứu Xã hội học như vậy tại Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh, xã hội học đã trực tiếp đến được với đội ngũ cán bộ lãnh đạo và quản lý các cấp. Đó là cầu nối rất quan trọng để Xã hội học có được vị thế chính thức trong hệ thống tri thức khoa học xã hội, được truyền thụ trong môi trường cán bộ lãnh đạo và quản lý từ trung ương tới địa phương. Các chuyên ngành của xã hội học đã được giảng dạy cho các khoá đào tạo cử nhân chính trị đầu tiên hay cho các Khoa và các đơn vị khác có liên quan, đã được Viện triển khai thực hiện suốt 20 năm qua. Bên cạnh đó, các khoá đào tạo sau đại học với trình độ Cao học và Tiến sỹ chuyên ngành xã hội học cũng đã được Viện thực hiện với đội ngũ học viên đông đảo và với những dấu ấn đặc thù riêng

* GS.TS. Tổng Biên tập Tạp chí Xã hội học; Chủ tịch Hội Xã hội học Việt Nam.

có của một Viện Xã hội học trực thuộc Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh. Một trong những nét đặc biệt đó là: đối tượng đào tạo và giảng dạy của Viện hầu hết là các cán bộ Lãnh đạo quản lý các cấp, từ trung ương tới các địa phương, từ cán bộ Đảng đến cán bộ chính quyền và đoàn thể thuộc hệ thống chính trị các cấp của đất nước. Đã có thời kỳ Viện mang tên “Viện Xã hội học và Tâm lý Lãnh đạo Quản lý” - một cái tên khá dài, nhưng lại phản ánh rất đầy đủ chức năng nhiệm vụ cũng như đối tượng đào tạo và nghiên cứu của mình.

Bên cạnh hoạt động giảng dạy và đào tạo, hoạt động nghiên cứu của Viện cũng đã gặt hái được nhiều thành công với rất nhiều đề tài NCKH cấp Nhà nước, cấp Bộ và các Dự án hợp tác nghiên cứu hoặc được tài trợ từ bên ngoài. Nhiều đề tài đã hướng vào các vấn đề xã hội vừa mang tính học thuật, vừa mang tính ứng dụng, phục vụ công tác hoạch định chính sách như các nghiên cứu về cơ cấu xã hội và phân tầng xã hội, về công bằng xã hội, về dân chủ cơ sở, dân số và di cư, lao động việc làm, bình đẳng giới,...

Hoạt động phối hợp, hợp tác với các cơ quan ngoài Học viện trong đào tạo và nghiên cứu, đặc biệt với Viện Xã hội học thuộc Viện Khoa học xã hội Việt Nam là một điều rất đáng ghi nhận.

Tạp chí Xã hội học cũng đã là diễn đàn quen thuộc của các cán bộ nghiên cứu của Viện, thường xuyên đăng các bài viết nghiên cứu lý luận và ứng dụng trong những lĩnh vực nghiên cứu gắn liền với những vấn đề và nhiệm vụ mà Viện được Học viện giao. Nhiều tác giả đã rất quen thuộc với bạn đọc của Tạp chí như PGS.TS Chung Á, GS.TS Nguyễn Đình Tấn, PGS.TS Lê Ngọc Hùng, PGS.TS Nguyễn Chí Dũng, PGS.TS Lê Tiêu La,...

Các cán bộ lãnh đạo và cán bộ nghiên cứu của Viện cũng đã rất nhiệt tình và tích cực hưởng ứng và ủng hộ việc thành lập Hội Xã hội học Việt Nam (được thành lập vào cuối năm 2006). Năm 2009, Viện đã thành lập được Chi hội riêng, trực thuộc Hội Xã hội học Việt Nam.

Nhân dịp Viện Xã hội học thuộc Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh, tròn 20 năm xây dựng và phát triển, Tạp chí Xã hội học, đại diện cho tiếng nói của các nhà xã hội học chuyên nghiệp từ Viện Xã hội học và của giới Xã hội học trong nước rất vui mừng trước sự trưởng thành và lớn mạnh của một trong những Viện nghiên cứu Xã hội học hàng đầu trong cả nước. Cũng nhân dịp này, Tạp chí Xã hội học dành riêng Tạp chí số 3 năm 2010 cho sự kiện quan trọng nói trên của Viện Xã hội học - người anh em cùng tên với Viện Xã hội học thuộc Viện Khoa học xã hội Việt Nam. Trong số Tạp chí số này, trên phần lớn số trang sẽ được đăng tải các bài viết của cán bộ lãnh đạo, cán bộ nghiên cứu lâu năm và cán bộ nghiên cứu trẻ của Viện Xã hội học thuộc Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh. Đây cũng là dịp rất tốt để độc giả của Tạp chí ghi nhận những kết quả, những đóng góp và tiềm năng

ngiên cứu to lớn của Viện, cũng như hiểu rõ hơn về một Viện nghiên cứu và đào tạo về Xã hội học với bề dày lịch sử hơn 20 năm hoạt động dưới sự lãnh đạo của một Trung tâm đào tạo về chính trị và học thuật lớn nhất và quan trọng nhất nước ta - Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh.

Chúng ta chúc cho Viện đạt được nhiều thành tích hơn nữa trong nhiệm vụ đào tạo và nghiên cứu xã hội học, đóng góp tiếng nói của mình cùng nhiều đề xuất kiến nghị thực tiễn có giá trị cho các cơ quan lãnh đạo và quản lý nhà nước, cho các nhà hoạch định chính sách, đồng thời góp phần phát triển hơn nữa ngành Xã hội học Việt Nam, nâng cao hơn nữa vị thế của Xã hội học trong việc hỗ trợ công tác hoạch định chính sách và quản lý sự phát triển xã hội nước ta hiện nay và trong thời gian tới./.